

Festivalgeluid laat zich niet sturen

Leeuwarder Courant, Jacob Haagsma, 17 sept 2016

Geluid kan vreemde wegen nemen. Keurig binnen de normen blijven en drie dorpen verderop overlast veroorzaken: het kan. Maar hoe, en wat is er tegen te doen?

Dat was gek. Festival City Rock bleef keurig binnen de normen die de gemeente had vastgesteld, vrij strenge normen bovendien. En toch vlogen de muzieknoten door de lucht, van 'De Bult' bij het Rengerspark helemaal naar Camminghaburen, zelfs naar Oentsjerk. En ai, het stak al zo nauw met City Rock, een relatieve nieuwkomer aan de Leeuwarder festivalboom en ook nog proefkonijn voor De Bult, dat de gemeente graag als evenemententerrein ziet.

Jan Gaastra, producent van dit festival (en verscheidene andere), brak zich er het hoofd over, en hij niet alleen. Hoe kon dat? En waarom waren er de eerste avond veel meer klachten en meldingen dan de tweede avond? Gaastra riep meteen na het festival, dit weekend twee weken geleden, op tot onderzoek. Anders kon het allemaal wel eens heel verkeerd aflopen, zeker met het oog op 2018. „Je kunt wel volhouden dat je binnen de norm blijft”, zegt hij over de klachten en meldingen, „maar er is kennelijk wel overlast. Daar moet je wat mee.”

Into The Grave

Een paar weken eerder was er al metalfestival Into The Grave, waarbij vooral de eerste avond, met de beroemde metalband Slayer, tot de nodige overlastklachten leidde. Maar goed, Slayer

stond echt te hard. „Een fout van mij”, zegt Gaastra, „dat had ik beter in moeten schatten, met mijn achtergrond in de geluidstechniek.” De tweede dag, volgespeeld door mindere goden, was het volume wijselijk, en onder dreiging van een dwangsom, teruggeschroefd. Maar toen was het velen op het festivalterrein weer te zacht. De derde Leeuwarder editie van goatrancefestival Psy-Fi leverde daarentegen, anders dan de vorige jaren, maar weinig klachten op.

Even terug naar het City Rock-debacle. De ene decibel is de andere niet, maar dan nog: hoe kwamen die decibellen van binnen de norm terecht in Camminghaburen en Oentsjerk? Volgens Gaastra, die jarenlang het geluidsverhuurbedrijf Gigs had, ligt een deel van de oorzaak in het sterk toegenomen vermogen van moderne geluidsinstallaties. „Er wordt enorm veel vermogen gepompt in een afgebakend gebied. Dat vermogen moet ergens blijven.”

Meeste klachten 's avonds

Marcel Kok heeft zijn twijfels bij deze verklaring. Kok, geluidsadviseur die zijn eigen bedrijf DB Control („Event noise monitoring & research”) runt, stelt dat de meeste klachten 's avonds komen. Als de wind gaat liggen, het autoverkeer afneemt, het straatrumoer evenzo. Dan valt die herrie simpelweg meer op. En hij wijst naar de lucht. Luchtvochtigheid, wind, laaghangende bewolking, grondsoort, grondwaterpeil: het zal allemaal wel, maar de voornaamste spelbreker heet vaak: temperatuurinversie.

„Als de temperatuur in hogere luchtlagen warmer is dan aan de grond, dan kan het geluid zo kilometers verderop terecht komen. Dan gaat het niet om de norm, maar het is wel te horen.” En dan gaat er meteen iets anders spelen. Komen die noten, of die beats, eenmaal een paar kilometer verder neergedwarreld, dan heb je grote kans dat de ontvangers geen binding hebben met het festival in kwestie. „Ze weten er niks van, de mailing heeft hen niet bereikt of weet ik wat. Dan komt er ineens een bak herrie uit de wolken, zo lijkt het. Dat kan heel onheilspellend klinken. Soms hebben mensen ook nog andere redenen om ontevreden te zijn en ja, dan is de telefoon zo gepakt.”

Is er een oplossing? Op het technische vlak zijn de mogelijkheden beperkt, meent Kok. Je kunt werken met de opstelling van de boxen, met absorberende isolatiedoeken, experimenteren met fase en tegenfase. Maar je vindt altijd de wetten van de natuurkunde op je weg. „Geluid hou je niet tegen, dat stopt niet bij de achterkant van het veld.” Kok adviseert altijd om zoveel mogelijk overleg te plegen. Het ‘krachtenmodel’ noemt hij dat. „Communicatie tussen organisatie, overheid, techniek, artiesten, bewoners. Je moet vooral niet vergeten om de burens gratis kaartjes te geven.”

Ineens veel minder evenementen

Na het recordjaar 2015, toen de gemeente Leeuwarden voor maar liefst 200 evenementen een vergunning afgaf, is de trend nu duidelijk dalend. Tot vorige week waren er dit jaar 'nog maar' 104 vergunningen afgegeven, zegt evenementencoördinator Jan Stieber. Het lijkt ondenkbaar dat dit aantal voor eind 2016 nog in de buurt komt van vorig jaar. „Evenementen verplaatsen zich nu naar binnen, naar De Harmonie en Neushoorn”, zegt Stieber.

De daling is opvallend, omdat het aantal evenementen in de Friese hoofdstad de vorige jaren steeg. In 2011 werden er nog 152 vergunningen afgegeven. Bij de 200 vergunningen van vorig jaar zijn ook de feesten gerekend in de dorpen die in 2011 nog bij Boarnsterhim hoorden.

Geen verklaring

Een eenduidige verklaring heeft Stieber niet voor de plotse daling, maar die doet zich voor bij alle feesten die een vergunning nodig hebben. „Soms adviseren we om maar geen vergunning aan te vragen, omdat we denken dat er te weinig publiek op af komt.” Zo zijn er minder dancefeesten. „Daar is het aanbod al heel groot.” Wat ook bijdroeg: Bevrijdingsdag en Hemelvaart vielen dit jaar samen.

Stieber denkt niet dat in 2018, wanneer Leeuwarden Culturele Hoofdstad is, het aantal evenementen ineens de pan uit rijst. „Natuurlijk is er heel veel te doen, met bijvoorbeeld een Welcome to the Village dat extra lang gaat duren. Het wordt drukker. Maar veel speelt zich ook binnenshuis af. Van een Escher-tentoonstelling in het Fries Museum merk je niets.”

Jacob Haagsma, Cultuurredactie Leeuwarder Courant, met focus op muziek.